

LA POBLACIÓ D'ALCARRÀS, MONTAGUT, SARROCA, LLARDECANS, FLIX I LA PALMA, DOMINIS DELS SANTCLIMENT, EL 1386

○ MARIA TERESA FERRER I MALLOL
CSIC. INSTITUCIÓ MILÀ I FONTANAIS

A la fi del segle XIV, Alcarràs, amb la petita dependència de Granyanella, Montagut, Sarroca, Llardecans, Flix i la Palma pertanyien a la família lleidatana dels Santcliment, que també posseïen Vilanova de Remolins, bé que no parlarem d'aquesta localitat perquè no en tenim dades demogràfiques.¹ Alcarràs i Montagut es troben al Segrià, a la dreta del Segre, i havien estat adquirits per Tomàs de Santcliment ja el 1248;² també Sarroca i Llardecans, totes dues igualment al Segrià, però ja prop de les Garrigues, eren en mans de la família des del primer terç del segle XIV. Malgrat que Tomàs de Santcliment els havia deixat al fill segon, Pere, la branca primogènita els recuperà i els posseïa a la fi del segle XIV.³ Més lluny, a la Ribera d'Ebre, Flix, situada al costat de l'Ebre, entre les possessions hospitaleres de Riba-roja i Ascó, i finalment la Palma, que es troba prop del límit amb les Garrigues, havien estat comprats per Francesc de Santcliment al rei el 21 de juny de 1382 per 9.700 florins d'or d'Aragó. Flix, per bé que s'ha dit a vegades, erròniament, que pertanyia a l'orde de l'Hospital, havia estat sempre en mans senyoriais laïques. El lloc havia estat concedit per Ramon Berenguer IV a la família genovesa Della Volta, tal com ho ha

1. Aquest treball forma part del projecte de recerca *La Corona de Aragón, potencia mediterrànea: expansión territorial y económica en la Baja Edad Media*, concedit pel Ministeri de Ciència i Tecnologia per al període 2002-2004. Forma part també dels treballs que executem amb l'ajut del grup de recerca consolidat *La Corona catalano-aragonesa, l'Islam i el món mediterrani*, subvencionat per la Conselleria d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya per al període 2001-2004.

2. Joan J. BUSQUETA, «Burguesia i mentalitat feudal a la Lleida del segle XIV: lectura del testament de Tomàs de Sant Climent, senyor d'Alcarràs, Montagut, Sarroca i Llardecans», a *Homenatge a mossèn Jesús Tarragona. Miscel·lània*, Lleida: Ajuntament de Lleida, 1996, p. 189-218, concretament p. 190.

3. *Ibidem*, p. 190 i 198. J. J. BUSQUETA, «La senyoria dels Sant Climent de Lleida: domini fluvial i proveïment a la Baixa Edat Mitjana», a E. VICEDO (ed.), *Terra, aigua, societat i conflicte a la Catalunya occidental*, Lleida: Pagès Ed., 2000, p. 81-101, concretament p. 84.

demostrat el P. Burns,⁴ i després havia pertangut primer a Teresa Gil de Vidaure i més endavant a la família del Bosc, de Lleida. L'any 1381, tots dos llocs havien estat confiscats pel rei als del Bosc a causa d'un greu delicte comès pel titular del senyoriu, que fou empresonat.⁵

Els Santcliment eren una de les famílies més poderoses de l'oligarquia urbana de Lleida des de mitjan segle XIII a la darrerria del XIV. S'havien enriquit amb el comerç i el préstec i, des de ben aviat, amb l'explotació dels senyorius territorials que havien adquirit, ja que a Lleida, com a la mateixa Barcelona, l'oligarquia urbana tendia a formar un senyoriu territorial que li permetia, en molts casos, el pas a l'estament de la cavalleria, al qual molts membres d'aquest grup social, no tots, aspiraven per raons de prestigi.

Els Santcliment pertanyien també al grup de famílies que monopolitzava els càrrecs municipals, les dignitats del capítol de la catedral i els càrrecs dirigents de l'Estudi General, tal com ho ha assenyalat Joan Busqueta.⁶ Francesc de Santcliment, el cap de la família en el moment estudiat, també havia assajat la vida cortesana i havia arribat a ocupar el càrrec de majordom de l'infant Joan, primogènit del rei Pere el Cerimoniós.⁷

Bé que des de la fi del segle XIV la família es trobava en una situació econòmica precària, completament endcutada, un memorial de greuges presentat per la mà menor de Lleida al rei Ferran d'Antequera, datable el 1413,

4. ROBERT I. BURNS, «The della Volta: A Genoese Family in the Service of the Crown of Aragon (1140-1340)», a *XIV Congresso di Storia della Corona d'Aragona (Sassari-Alghero 1990). La Corona d'Aragona in Italia (secc. XIII-XVIII)*, Sassari: C. Delfino ed., 1996, p. 187-228.

5. J. SERRANO DAURA, «Els costums de Flix una baronia de Barcelona», *El temps del Consell de Cent. II. La persistència institucional, segles XV-XVIII. Quaderns d'Història* (Barcelona), 5 (2001), p. 88-91. Cf. també «Carta de poblament del lloc del Mas de Flix (1345) a la Baronia de Flix, a l'antiga vegueria de Lleida i Pallars», *Ilerda/Humanitats*, LII (1998), p. 87. Cf. també MARIA ANTÒNIA FERRER, MONTSERRAT DUCH, «La Ribera d'Ebre», a *Gran Geografia comarcal de Catalunya, 11. Priorat, Ribera d'Ebre, Terra Alta, Matarranya*, Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 1984, p. 174-176.

6. J. J. BUSQUETA, «Burguesia i mentalitat feudal», p. 189; «La senyoria dels Sant Climent de Lleida», p. 81-101, i «L'inventari de béns dels castells i torres de la família Sant Climent de Lleida (1432): presentació del text», *L'època d'Alfons el Magnànim. Seu Vella. Anuari d'Història i Cultura*, 3 (2001), p. 263-302, concretament p. 263-264.

7. D. GIRONA I LLAGOSTERA, «Itinerari de l'infant en Joan», a *III Congrès de la Corona d'Aragó*, València, 1923, p. 69, 124, 161, 186, 193, 270 i 297 de l'extret. JOSEPH Mª ROCA, *Johan I d'Aragó*, Barcelona, 1929, p. 96, 104, 113 i 306 (Memorias de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona; XI).

incloïa encara Francesc de Santcliment en el grup de divuit prohoms de la mà major que dominaven Lleida. Segons els autors del memorial, eren els responsables del mal govern de la ciutat i només miraven d'afavorir llurs interessos i carregar el pes de les contribucions sobre el poble; la mà menor assegurava que molta gent havia de marxar de la ciutat perquè no podia suportar la càrrega impositiva, i la ciutat, que havia tingut 6.000 focs, en tenia llavors només 1.500. Els que marxaven traslladaven el domicili als llocs pertanyents a ciutadans que oferien franquícies d'impostos als nous estadants. La ciutat tampoc no donava suport als que abandonaven aquests llocs per instal·lar-se a la ciutat i, així, havien de tornar a llurs llocs d'origen. La mà menor creia que aquests fets responien a una política interessada dels quinze o setze senyors de castells, ciutadans de Lleida, que monopolitzaven el poder municipal, ja que així creixia la població dels seus dominis.⁸

Les raons de l'endeutament dels Santcliment ens són desconegudes. Potser el to de vida sobrepassava les possibilitats reals de generació de rendes dels seus dominis o potser havien comprat Flix i la Palma sense comptar amb el capital necessari i per això havien hagut de carregar censals i violaris sobre les seves possessions. Tenim constància que vengueren molts censals i violaris els anys 1383, 1386, 1387, 1388 i 1389, però ja abans, els anys 1373, 1381 i 1382, n'havien venut, amb problemes posteriors de pagament de les pensions. Fou però després de la compra de Flix que entraren en una espiral d'endeutament progressiu. Aquestes vendes es feien per tal de pagar els creditors i amb la garantia dels senyories dels Santcliment, però la pilota del deute, en comptes de reduir-se, cada vegada es va fer més grossa: les pensions de censals i violaris pujaven cada vegada més i les rendes ordinàries dels llocs que posseïen no bastaven per al pagament d'aquests compromisos. Els creditors s'associaren i exigiren la venda d'alguns dels senyories. Els llocs escollits foren Flix i la Palma i el Mas de Flix, que foren comprats per Barcelona l'any 1400 per 15.000 lliures, un preu molt bo si tenim en compte que només els havien costat 9.700 florins d'or d'Aragó, és a dir, 5.335 lliures. Cal tenir en compte, però, que eren llocs que ja estaven endeutats pels anteriors senyors.⁹

8. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Un memorial de greuges de la mà menor de Lleida contra la mà major (s. XV)», a *Miscel·lània. Homenatge a la memòria de J. Lladonosa*, Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 1992, p. 293-314, esp. p. 298-299 i 305.

9. Cf. Maria Teresa FERRER I MALLOL, «Flix, un port fluvial blader per a Barcelona. La compra de la baronia de Flix i la Palma l'any 1400», *Acta Mediaevalia*, 23 (2002), en premsa.

La venda de Flix i la Palma a Barcelona fou feta amb la condició de destinar el preu a pagar una part del deute, mitjançant acords amb els creditors, que cobraren només la meitat del que els era degut de pensions i del capital del censal. Per aquest motiu, si 15.000 lliures només bastaven per pagar la meitat del deute, sembla que el deute acumulat pels Santcliment era de més de 30.000 lliures, quantitat equivalent a 54.545 florins d'or d'Aragó, que teòricament contenien uns 190 kg d'or. De moment, els Santcliment sortiren del mal pas, però en el segle XV passaren per una crisi econòmica pitjor encara, barrejada amb una qüestió judicial, a causa de l'assassinat del canonge Barutell per homes a sou de la família, l'any 1432. Els Santcliment estaven enfrontats amb el capítol catedralici de Lleida des de feia temps a causa de l'obligació dels seus senyorijs als creditors, entre els quals figurava el capítol, i les bregues continuaren encara vint anys més.¹⁰ La crisi de l'any 1432 fou, però, molt important, perquè l'acusació d'inducció a l'assassinat comportà per als Santcliment presó i confiscació temporal dels béns, sense perjudici dels creditors. El plet pels seus béns no es resolgué fins després de la guerra civil del 1462-1472.¹¹ Al final de l'Edat Mitjana, cap dels llocs que aquí esmentem els pertanyia ja.¹²

Una venda de censal l'any 1387

Estudiarem ara una de les moltes vendes de censals que els Santcliment efectuaren per tal de pagar els creditors, cada vegada més nombrosos. L'any 1386, Francesc de Santcliment i els seus fills, Ramon i Francesc, i les mullers d'aquests, Francesca i Caterina, decidiren vendre censals morts sobre els seus senyorijs perquè, com afirmaven al preàmbul del document que utilitzem, els semblà l'única manera factible d'obtenir els diners que necessitaven per a objectius que no són especificats, però que sabem que era la necessitat de pagar els creditors. Com ja he dit abans, no era la primera vegada que recorrien a aquest expedient.¹³

10. Josep LLADONOSA I PUJOL, *Història de Lleida*, Tàrraga: F. Camps Calmet, 1972, v. I, p. 629-630.

11. J. J. BUSQUETA, «La senyoria dels Sant Climent de Lleida», p. 87-89.

12. Josep IGLÉSIES, *El fogatge de 1497*, estudi i transcripció, Barcelona: Fundació Salvador Vives i Casajuana, v. II, p. 171-173, 176, 183-184 i 186.

13. M. T. FERRER, «Flix, un port fluvial blader per a Barcelona».

La garantia de la venda dels censals era, en aquests casos, no solament els béns dels senyors, sinó també els dels municipis que constituïen el seu patrimoni i els béns dels seus habitants. Per aquest motiu, calia que els seus vassalls donessin poders a la persona o persones que s'haurien d'encarregar de fer les vendes de censals. Així doncs, amb l'ajut d'un notari, començaren a fer-se totes les procuracions necessàries a les diverses localitats, on el batlle i els jurats locals convocaren els veïns, directament als llocs petits, o per mitjà d'un saig i pregoner als llocs més grans, perquè es reunissin a l'indret acostumat per a les assemblees a fi de donar el consentiment per a la procuració.

A Alcarràs, la reunió tingué lloc el 25 de febrer de 1386 a l'església parroquial de Santa Maria i hi acudiren tant els homes d'Alcarràs com els de Granyanella, llogarret del terme d'Alcarràs, que havien estat convocats mitjançant crida feta per Ramon Morell, saig i pregoner d'Alcarràs. La procuració fou feta en poder de Ramon Massaguer, notari per tota la terra.

L'endemà, el 26 de febrer, hi hagué una reunió idèntica a la localitat de Montagut, on els veïns foren congregats per ordre del batlle i dels jurats a l'església del dit lloc, on se solien reunir per als afers públics, per tal de fer una procuració similar, en poder del mateix notari.

Després de dos dies de descans, el primer de març continuà la pelegrinació del notari pels senyories dels Santcliment i es traslladà al lloc de Sarroca, on els veïns foren congregats per crida feta per Ramon Ferrer, saig i pregoner, a l'església parroquial del dit lloc, on se solien reunir per als afers comuns amb el mateix objectiu de fer una procuració per a la venda de censals.

L'endemà, el 2 de març, li tocà el torn a Llardecans, on, amb el mateix objectiu, els homes del lloc foren congregats per crida d'Arnau de Figuerola, saig i pregoner del lloc, a l'església major del dit lloc, on solien reunir-se per als afers comuns.

Per anar a Flix, una mica més lluny, el notari es prengué uns dies més de temps, ja que hi actuà el 8 de març. Aquí, amb el mateix objectiu dels altres llocs, els habitants, cristians i moros, foren convocats per manament del batlle i dels jurats, no a l'església, que no hauria estat un marc acceptat pels sarraïns, sinó a la plaça del lloc, un lloc neutral on solien reunir-se els habitants per als afers comuns en aquesta vila de població mixta.

El periple del notari acabà al lloc de la Palma, no pas gaire lluny de Flix, on es féu la mateixa reunió amb el mateix objectiu el 12 de març. Aquí, els habitants foren congregats a la plaça, com era habitual a la localitat, per manament del batlle i dels jurats. Bé que la població era totalment

cristiana, el lloc de reunió fou també la plaça, com a Flix, i no l'església, el lloc habitual per als cristians, potser perquè no tenia prou capacitat o estava en obres.

Les persones escollides com a procuradors foren: pel lloc d'Alcarràs, Arnau de Granyanella, Bernat Barrufet i Guillem Pelegrí, menor de dies; pel lloc de Montagut, Pere Babot i Domènec Messaguer; pel lloc de Sarroca, Pere Serra i Guillem Roig; pel lloc de Llardecans, Arnau Oró i Domènec de Toledo; pel lloc de Flix, Arnau de Càrcia i Famado del Roig, menor de dies, un cristià i un sarraí, com corresponia a la proporció de la població entre els uns i els altres; finalment, pel lloc de la Palma, més petit, un sol representant, Bernat de Fraga.

Tots plegats foren nomenats procuradors dels honorables Francesc de Santcliment, cavaller, senyor dels dits llocs, i dels venerables Ramon de Santcliment i Franciscó de Santcliment, fills del dit Francesc i de les mullers d'aquests darrers, Francesca i Caterina. Immediatament degueren començar a buscar possibles compradors. Només tenim notícia, per ara, d'una de les vendes de censal.

La venda de censal que he localitzat als manuals d'un notari barceloní, Antoni Bellver, fou feta a Lleida, el 14 de gener de 1387, de manera que el notari s'hi desplaçà i no fou el procurador qui es traslladà a Barcelona. El comprador fou el discret Guillem Canyamàs, rector de l'església de Sant Pere de Masquefa, que comprà amb béns propis i no pas dels beneficis que tenia, com tingué cura d'aclarir, 600 sous censals anuals, pel preu de 8.400 sous de moneda de Barcelona, a raó de 14.000 sous de capital per 1.000 de pensió, segons la formulació habitual. El venedor deia que era un bon preu en aquell moment, tenint en compte, també, que els llocs que garantien el censal es trobaven oprimits de deutes. Un rendiment anual del 7,1% era, efectivament, força bo. La transmissió o venda del títol de deute era lliure de lluïsmes, ferma, fadiga, cinquantè, delme, quint, terç o qualsevol altra coerció. La pensió havia de començar a ésser pagada al cap d'un any de la venda del censal. En comptes del dia de la venda, el 14 de gener, fou elegida com a data de pagament el 20 de gener de cada any, potser perquè era una xifra rodona i el lloc de pagament era la casa del comprador, o dels seus successors, a Barcelona, sense despeses.

La garantia de la percepció de la pensió de censal venuda eren els béns propis del dit procurador, els dels Santcliment i els dels municipis afectats, tant mobles com immobles, obligats solidàriament i lliures i immunes de qualsevol contribució, talla, quèstia o foriscapi, servitud o do o altra qualsevol contribució que pogués ésser exigida per defensa dels dits llocs, per

marques, etc. El comprador havia de percebre el censal sobre censos, censals, agrers, rendes i productes de les terres, alous, vinyes, camps, cases, colomers, forns, molins, predis i altres béns del síndic, dels Santcliment i dels altres representats. El contracte preveïa el pagament de multes i despeses de reclamació, si la pensió no es pagava o es produïen retards: 20 sous de multa per cada dia de retard, la meitat de la qual havia d'ésser per al comprador i l'altra meitat per al veguer de Barcelona o el de Lleida o els oficials que haguessin de fer l'exacció. Fou prevista també una pena de 500 sous si no pagaven la multa dels 20 sous diaris, dues terceres parts de la qual havien d'ésser per al comprador i una tercera per al veguer de Barcelona o Lleida que fes l'excució.

El contracte contemplava també com a garantia una obligació personal de diversos prohoms dels llocs afectats, que s'havien de constituir com a ostatges a Barcelona en cas de mancat pagament. Les persones escollides eren els jurats d'aquell any i algun altre veí notable: per Alcarràs, tres dels jurats, Guillem d'Altet, Minguet Llorenç i Ramon Barrufet, i el mateix Arnau Granyanella; de Montagut, els jurats Domènec de Salars i Guillem Martí i, a més, Guillem Mateu i Domènec Bertran; de Sarroca, els jurats Bernat Guerau i Pere Cerlé i, a més, Ramon Roig i Guillem Luceana; de Llardecans: els jurats Domènec d'Ivars i Joan Guimerà¹⁴ i, a més, Pere de Sarró i Bernat d'Ivars, menor; per Flix, els jurats cristians Joan Franc i Domènec Sabater i els jurats sarraïns Jafer del Moro i Famado de Biafia o Abiafia; per la Palma, els que eren jurats aquell any, Ferrer Pasqual i Pere Siuraneta, i a més Berenguer Macip i Bernat Sagarrés. En cas de mort dels designats, els havien de substituir persones destacades de cada municipi, els que el comprador o els seus successors elegissin.

El contracte inclou totes les renunciències habituals als beneficis i a les excepcions favorables als venedors i, a més, a algunes més particulars, com ara al privilegi militar dels Santcliment i al període de 26 dies concedit a les citacions dels militars i generosos i, pel que feia als municipis, al període de deu dies que tenien per treure els béns mobles, el de sis mesos per vendre els béns, el quadrimestre concedit als condemnats en acció personal i tots els períodes privilegiats concedits per fires, veremes, sega, etc. Els venedors renunciaren a qualsevol guiatge concedit per a la defensa de Catalunya o per participar a expedicions reials fora de Catalunya, a qualsevol fur o privilegi, a la pròpia jurisdicció, acceptant la del veguer que fos, i a la

14. Esmentat aquí com a Joan Janera.

constituïció de pau i treva que prohibia que el veguer entrés als llocs o termes que no fossin del domini reial per empresonar persones. Es comprometeren a no pledejar amb el comprador per causa del censal i li asseguraren guiatge i immunitat en els llocs que eren garantia del censal a ell mateix i als seus successors. Els venedors, i en nom d'ells Arnau de Granyanella, es comprometeren a fer escriptura de terç, que preveia l'execució immediata i la pena de terç. Fou previst que es fes a Barcelona i Arnau de Granyanella ho encarregà a Bartomeu Bellver, sastre, i Esteve Brull, escrivà, ciutadà de Barcelona. Cal remarcar que entre els testimonis de la venda, de la qual es féu rebut de recepció dels diners que eren el capital del censal, hi figurà el notari de Lleida Ramon Massaguer, que havia fet els poders per als procuradors a cadascun dels llocs del senyoriu dels Sancliment.¹⁵

Els habitants d'Alcarràs, Montagut, Sarroca, Llardecans, Flix i la Palma

Les fonts més importants per a conèixer la població són els fogatges, llistats de contribuents o grups familiars per a recollir una contribució generalment atorgada per les Corts al rei. També són interessants, a nivell local, els reconeixements de senyoria i prestació d'homenatge arran de successions al senyoriu o de venda del senyoriu de pobles, ja que inclouen llistes dels caps de casa que juraren i prestaren homenatge, bé que aquesta mena de llistes solen oferir xifres més baixes que les dels focs de fogatges, a causa de les absències, no participació de les vídues a la cerimònia, etc. Igualment, les vendes de censals carregats sobre poblacions inclouen llistes d'habitants que garantien el pagament de les pensions anuals, però presenten les mateixes mancances de les llistes de prestació d'homenatge: no hi apareixen vídues i probablement hi manquen els més pobres, que no tenien béns amb els quals poder respondre. En el cas que comentem, per exemple, es diu que el procurador representa els homes d'Alcarràs i «especialment» els de la llista que segueix, com si donés a entendre que hi poden faltar alguns homes del lloc. De tota manera, no crec que les absències de noms siguin molt importants, perquè interessava implicar en l'operació el màxim nombre de persones de la localitat.

15. Arxiu Històric de Protocols de Barcelona (AHPB), Antoni BELVER, *Man.* 3, f. 30r-40r. (1387, gener, 14).

Malgrat aquestes limitacions, les llistes són de gran interès per als estudis demogràfics, perquè permeten fer comparacions i perquè ens donen llistes de noms que poden ésser útils també per a fer estudis d'onomàstica,¹⁶ de mobilitat de població, si es poden comparar, etc.

Pel que fa a les poblacions que ens ocupen, no tenim llistats d'habitants fins al fogatge de 1497 i encara en alguna d'aquestes poblacions és incomplet.¹⁷ Per a totes aquestes poblacions, menys Flix i la Palma, l'inventari de béns dels Santcliment, de 1432, publicat per Joan Busqueta, també presenta llistats de caps de casa, bé que semblen incomplets.¹⁸ Per aquests motius, els llistats que ofereix la venda de censal de 1387 és doblement interessant, perquè ens proporciona els llistats de Flix i la Palma, també, i perquè semblen força complets.¹⁹ Els fogatges de 1358,²⁰ de 1360-1365²¹ i el de 1378 (abans conegut com de 1359)²² ens donen xifres totals d'habitants que podem comparar amb les que apareixen al contracte que comentem. Es poden veure al quadre següent:

16. J. Serrano Daura ha estudiat l'onomàstica dels moros de Flix abans i després de la seva conversió al cristianisme: Josep SERRANO DAURA, «L'onomàstica sarraïna i dels cristians nous de Flix (Baronia de Barcelona, a la Ribera d'Ebre) els segles XIV al XVII», *Societat d'Onomàstica. Butlletí interior*, LXVI (set. 1996), p. 38-48.

17. J. IGLÉSIES, *El fogatge de 1497*, v. II, p. 171-173, 176, 183-184 i 186.

18. Joan J. BUSQUETA, «L'inventari de béns dels castells i torres de la família Sant Climent de Lleida (1432)», p. 266-269; al doc., les llistes són a les p. 278, 284, 291-292, 294 i 295.

19. AHPB, Antoni BELLVER, *Man.* 3, f. 30r.-40r. (1387, gener, 14).

20. Publicat per Josep M. PONS GURI, «Un fogatjament desconegut de l'any 1358», *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XXX (1963-1964), p. 323-498.

21. José IGLÉSIES FORT, «El fogaje de 1365-1370. Contribución al conocimiento de la población de Cataluña en la segunda mitad del siglo XIV», *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, XXXIV, 11, p. 249-356; les poblacions que ens interessin, p. 333. Malgrat que l'autor el publicà indicant aquelles dates extremes, Gaspar Feliu suggereix denominar-lo pels anys en què fou ordenat que es fes, el 1360, per decisió de les Corts de Cervera de 1359, i el 1365, per manament de les de Barcelona: Gaspar FELIU MONTFORT, «La población catalana del valle del Ebro según los censos medievales y modernos (1358-1535)», a José Antonio SALAS AUSENS (coord.), *Congreso Internacional de la población. V Congreso de la ADEH (Logroño 15-17 de abril de 1998). La población del valle del Ebro en el pasado*, Logroño: Instituto de Estudios Riojanos, 1999, v. III, p. 147-159, concretament n. 2.

22. Próspero de BOFARULL, *Colección de Documentos inéditos del Archivo General de la Corona de Aragón*, Barcelona, 1856, v. XII, p. 17-18 i 21. Sobre la identificació cronològica d'aquest fogatge, cf. els treballs cit. de J. M. PONS GURI, «Un fogatjament desconegut», p. 330-332, i de J. IGLÉSIES FORT, «El fogaje», p. 249-260.

Lloc	1360-65	1378	1386	1432	1497
Alcarràs	152	114	108	41	62
Granyanella	—	5	7	—	—
Montagut	58	30	35	25	25
Sarroca	54	22	44	32	28
Llardecans	53	22	53	40	35
Flix	103	35	32+30=62	—	74+31=105
Mas de Flix	8	5	—	—	—
La Palma	62	27	43	—	27

Alcarràs tenia, l'any 1386, segons la procuració inclosa al contracte de venda de censal que he comentat, 108 caps de família, i 7 més al terme de Granyanella, llogarret situat al seu terme. Era, doncs, una localitat d'una certa importància. N'era llavors batlle Francesc d'Alòs, mentre que els jurats eren quatre: Guillem d'Altet, Minguet Llorenç, Ramon Barrufet i Arnau Ripoll. El lloc sembla haver perdut habitants progressivament. Dels 152 focs de 1360-1365 havia passat a 114 el 1378 i a 108 el 1386. L'any 1432, arran d'una prestació d'homenatge, foren comptabilitzats només 41 noms de caps de família, potser perquè la convocatòria havia estat molt precipitada, però potser també perquè l'endeutament dels Santcliment havia provocat una situació insostenible, ja que en aquests casos els creditors exigien imposicions extraordinàries que gravaven molt fortament els ingressos dels veïns, que a més resultaven amenaçats en la possessió dels béns particulars per possibles execucions judicials, perquè aquests béns també eren garantia del deute del senyor.

Consta que els veïns d'Alcarràs marxaven del lloc per aquesta causa i que uns 40, almenys, ho havien fet l'any 1423. Sembla que algun episodi de pesta, de secada i una plaga de llagosta l'any 1422 havien contribuït també a fer disminuir la població, però havia estat primordial l'opressió dels deutes col·lectius que pesaven particularment sobre Alcarràs, que tenia el càrrec dels dos terços dels crèdits i les pensions dels dominis dels Santcliment: devien restes de pensions dels anys 1414 a 1418 al capítol i clerecia de la seu de Lleida per valor de 13.000 a 14.000 sous, a més, naturalment, de les pensions anuals. El convenciment que era impossible pagar els endarreriments mogué molts veïns a marxar.²³

23. J. J. BUSQUETA, «La senyoria dels Sant Climent», p. 38.

De fet, el 1497, Alcarràs encara no s'havia recuperat del tot. Aquest any hi foren comptabilitzats 62 focs, més que la xifra precedent, però que mostra igualment una dramàtica pèrdua de més de la meitat de la població respecte al 1360-1365. La llista de noms permet apreciar que l'any 1386 hi havia al lloc 72 cognoms diferents, dels qual 15 es repetien dues vegades; quatre, tres vegades; un, quatre vegades; un altre, 5 vegades, i un altre, sis vegades. D'aquests cognoms, 27 es conservaven al lloc el 1432, un dels quals es repetia tres vegades i quatre cognoms més, dues vegades. Hi trobem 8 cognoms nous, bé que alguns (Grayalera, Granella, Granyena) podrien ésser deformacions del cognom Granyanella, que apareix l'any 1386. Dels noms que troben en aquests dos llistats, 13 es mantenen encara el 1497 (un es repeteix dues vegades, dos es repeteixen tres vegades i dos es repeteixen quatre vegades), però nou més que figuraven al llistat de 1386 tornen a trobar-se en el de 1497, cosa que confirma la impressió que el llistat del 1432 era incomplet. Serien, doncs, 22 els cognoms que es mantien des del 1386.²⁴ Dels cognoms que apareixen per primera vegada el 1432, només un es manté el 1497. Els cognoms nous de 1497 són 24, tres dels quals es repeteixen dues vegades.

Montagut tenia, el 1386, 35 caps de casa, per tant era un lloc molt més petit que l'anterior. N'era batlle, llavors, Bernat de Guimerà, mentre que els jurats eren Domènec de Salars i Guillem Martí. Montagut també havia experimentat un declivi considerable, ja que en el transcurs de cent quaranta anys havia perdut més de la meitat de la seva població. De 58 focs que tenia el 1360-1365, en tenia 30 el 1378, havia millorat una mica el 1386, quan apareix amb 35. L'any 1432, arran de la prestació d'homenatge que he esmentat, foren comptabilitzats només 25 noms de caps de família, xifra que també és la que apareix al fogatge de 1497. L'any 1386 hi havia a Montagut 21 cognoms diferents, dels qual un es repetia cinc vegades, tres es repetien tres cops i quatre, dues vegades. D'aquests cognoms, vuit es troben encara el 1432, dos es repeteixen quatre vegades i dos, tres vegades. El 1432 hi apareixen sis cognoms nous. Al fogatge de 1497 els noms corresponents a Montagut són il·legibles fora de tres i, per tant, no es poden fer comparacions.

24. Els primers dotze són: Barrufet, Castell, Escarp, Ferriol, Gil o Gili, Martell, Mascaró, Pelegrí, Ponç, Porter, Rotllan i Vila. Els altres deu són: Ferrer, Garcia, Gispert, Granayanella o Granyadella, Guardiola, Llorenç, Mateu, Roig, Sabater, Sales o Selas.

Sarroca tenia, el 1386, 44 caps de casa, per tant era una mica més gran que Montagut. N'era batlle Bernat Arenes i tenia dos jurats: Bernat Guerau i Pere Cerlé. Sarroca també perdé habitants al llarg d'aquests 140 anys. De 54 focs que tenia el 1360-1365 passà a només 22 el 1378. La venda de censal del 1387 (amb llistes de caps de casa de 1386) ens proporciona els noms de 44 caps de casa. L'any 1432, arran de la prestació d'homenatge que he esmentat, foren comptabilitzats només 32 noms de caps de família, amb una disminució similar a la que hem apreciat a Montagut, però aquesta situació empitjorà encara, perquè el fogatge de 1497 indica només 28 focs en aquesta localitat. L'any 1386 hi havia a Sarroca 32 cognoms diferents, dels quals tres eren repetits tres vegades, mentre que sis eren repetits dues vegades. Onze d'aquests cognoms es mantenen al llistat del 1432 (un repetit dues vegades). Els cognoms nous d'aquest darrer llistat cren sis, un dels quals repetit dues vegades. Quatre d'aquests cognoms es mantenen encara el 1497, mentre uns altres quatre que cren al primer llistat tornen a sortir en aquest darrer. Aquest llistat és en part il·legible, raó per la qual pot ésser que hi hagués algunes coincidències més. Dels cognoms nous de 1432, dos es troben encara el 1487, un d'ells repetit, i hi ha nou cognoms nous, dels quals dos es repeteixen dues vegades.

Llardecans era una mica més gran que Sarroca, però no gaire més. Tenia, el 1386, 53 caps de casa i n'era batlle Bernat d'Ivars, mentre que els jurats eren Domènec d'Ivars i Joan Guimerà. Llardecans, com tots els altres dominis dels Santcliment, sofrí un notable declivi demogràfic: de 53 focs el 1360-1365 passà a 22 el 1378, però tornà a recuperar-ne 53 el 1386. L'any 1432, arran de la prestació d'homenatge que he esmentat, foren comptabilitzats només 23 noms de caps de família, amb una disminució similar a la que hem apreciat a Alcarràs, menys de la meitat que el 1386, però la xifra probablement era inferior a la realitat. El 1497 tenia 35 focs, més que el 1432, però molt menys que el 1360. Llardecans tenia 33 cognoms diferents el 1386, dels quals un era repetit sis vegades; un altre, quatre cops; dos, tres vegades, i sis, dues vegades. Vuit d'aquests noms es repetien al llistat del 1432. Quatre d'aquests cognoms els trobem encara el 1497, tres repetits dues vegades. A més, dos noms que apareixen al llistat del 1386 tornen a aparèixer al del 1497. El 1432 apareixen vuit noms nous, dos dels quals apareixen repetits; d'aquests, quatre es mantenen encara el 1497, un repetit quatre vegades i un altre, dues.

Flix, a diferència dels altres llocs que havien pertangut als Santcliment, no perdé població en els dos extrems del període considerat. Tenia un total de 103 focs, més els del Mas de Flix, que en tenia 8 segons el fogatge de

1360-1365, mentre que en tenia 105 el 1497, sense que sigui esmentat el Mas de Flix. D'aquesta xifra, 74 eren cristians i 31 sarraïns. Entremig, el fogatge de 1378 atribueix a Flix només 35 focs, cosa poc versemblant, encara que en siguin sumats 5 del Mas de Flix. Probablement es tractava només de la població cristiana; pocs anys després, la venda de censal que comentem ens indica un total de 62 caps de casa, 32 eren cristians i 30 sarraïns. El lloc estava regit per un batlle, anomenat Guillem Aguiló, i quatre jurats, dos dels quals eren cristians (Joan Franc i Domènec Sabater) i dos sarraïns (Jafer del Moro i Famado de Biafia o Abiafia). Cal assenyalar que els 30 caps de casa sarraïns no difereixen gaire dels 31 focs que indica el fogatge de 1497, mentre que els cristians són menys el 1386 dels que figuren al fogatge: 74. Així doncs, la població cristiana hauria experimentat un creixement del 56,7%, en contrast amb la musulmana, que només s'havia mantingut.²⁵ Els moros de Flix representaven el 29,32% del total, el seu pes, doncs, havia disminuït molt d'ençà del 1386, quan estaven pràcticament igualats amb la població cristiana. Recordem que entre el 1496 i el 1497, segons el fogatge de Catalunya, hi havia un total de 788 focs moros. A les vegueries on vivien, les de Montblanc, Lleida i Tortosa, representaven un percentatge elevat de la població total, el 25,55%, però en el conjunt de la població de Catalunya els moros no representaven més que un minso 1,5%, aproximadament, del total.

El lloc de la Palma, totalment cristià, tenia 62 focs el 1360-1365. El fogatge de 1378 li assigna només 27 focs, cosa poc versemblant perquè pocs anys després, el 1386, en tenia 43. El batlle era Arnau Siuraneta i els dos jurats eren Ferrer Pasqual i Pere Siuraneta. Mentre que per Flix el senyoriu de Barcelona sembla haver estat favorable per al manteniment de la població no es pot dir el mateix de la Palma, que al fogatge de 1496-97 apareix amb només 27 focs, encara que podria ésser que aquesta llista no

25. Josep IGLÉSIES FORT, «L'empadronament moro a Catalunya als anys 1496 i 1515», a *Miscel·lània d'homenatge a Enric Moreu-Rey*, Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988, v. II, p. 269-286. Sobre la població musulmana, cf. també Àngeles MASÍÀ DE ROS, «Contribución al conocimiento del censo de la población musulmana. Los moros residentes en diversas localidades de Cataluña según los fogajes de 1491, 1497 y 1515», *Tamuda*, 3 (1955), p. 282-300. M. T. FERRER MALLOL, «Las comunidades mudéjares de la Corona de Aragón en el siglo XV. La población», a *VIII Simposio Internacional de Mudéjarismo. De mudéjares a moriscos: una conversión forzada (Teruel, 15-17 de septiembre de 1999)*, Teruel: Centro de Estudios Mudéjares, 2002.

fos completa, perquè el manuscrit del fogatge sembla estar mal conservat en aquest indret.

A continuació oferim els llistats de caps de casa que apareixen al contracte de venda de censal que he comentat, que he ordenat alfabèticament, llevat de les persones que ocupaven càrrecs, que figuren al començament. He indicat amb una creu a la columna corresponent els cognoms que es mantenen a la població en llistats posteriors de 1432 i de 1497. Si hi ha més d'una creu en aquesta columna vol dir que hi havia més persones amb el mateix cognom.

Alcarràs

1386	1432	1497	1386	1432	1497
Francesc d'Alòs, batlle			Bernat d'Escarp	x	x
Guillem d'Altet, jurat	x		Bernat d'Escarp	x	x
Minguet Llorenç, jurat			Francesc d'Escarp	x	x
Ramon Barrufet, jurat			Mateu d'Escarp		x
Arnau Ripoll, jurat			Ramon Espot		
Bernat d'Alcanyís	x		Domènec Ferrer		x
Montserrat d'Alcanyís			Guillem Ferrer		
Bartomeu d'Almacelles			Joan Ferriol	x	x
Ramon Aranes			Pere Ferriol		x
Pere d'Artesa	x		Arnau Ferriols		
Bernat Balaguer			Bernat Garcia		x
Guillem Balaguer			Ramon de Gassèn	x	
Arnau Barrufet	x	x	Bartomeu Gil	xx	x
Bernat Barrufet		x	Pere Gispert	x	x
Montserrat Barrufet		x	Arnau de Granyanella		x
Nicolau Barrufet			Nadal de Granyanella		
Ramon Barrufet, major			Ramon de Granyanella		
Ferrer Bonaces			Bernat de Guardiola		x
Pere Cabús			Bernat Guerau		
Bernat Cardona	x		Montserrat Guerau		
Bartomeu Cardona			Arnau Gurgulla		
Domènec Castell	x	x	Minguet Llorenç		x
Joan Castell			Pere Llorenç		
Pere Castellar			Bartomeu Martell, menor	x	x
Bonanat Codina			Pere Martell		
Guillem de Cuxà			Bernat Martorell	x	
Arnau Delbaç			Antoni Mascaró	x	x
Bernat Domingo	x		Pere Mascaró		

Joan Mateu		x	Arnau de Ribes		
Minguet Mateu			Arnau Ricart	x	
Ramon Mateu			Arnau Ricart		
Ramon Muntagut	x		Pere Ricart		
Pere de Muntalt			Guillem Rifart		
Joan Navarro			Arnau Ripoll		
Berenguer Oliver	x	x	Bernat Roig		x
Jaume Oliver			Bernat Roig de la plaça		
Guillem de Pacos (Pacs?)			Ramon Roig, fill del dit Bernat		
Garcia de Panavera	x		Pere Roig		
Pere Pastor, major	x		Ramon Roig		
Ramon Pastor			Guillem Rosselló		
Guillem Pelegrí	x	xx	Pere Rotllan	x	xxx
Guillem Pelegrí	x	xx	Guillem Sabater		x
Jaume Pelfort			Bernat de Sales		x
Ramon Pelfort			Arnau de Sallent		
Joan Peris de Pacos			Domènec Salvador		
Minguet Pescador			Domènec Soldevila		
Ramon Ponç	x	x	Guillem Soler		
Pere Porter	x	x	Bernat Solsona		
Domènec de Pulgueda			Minguet Solsona		
Guillem Queralt			Pere Tapiador		
Joan Radell	x		Minguet de Torrent		
Miquel Rama			Bernat Vergós		
Guillem Redayll			Pere Vila	x	x
Ramon Ribera			Joan Vilalba		

Granyanella, terme d'Alcarràs

	1386	1432	1497	1386	1432	1497
Bernat de Bellver				Arnau de Puigmartí		
Guillem Negó				Arnau de Sallent		
Guillem Pradell				Guillem de Santcliment		
Salvador Pradell						

Montagut

	1386	1432	1386	1432
Bernat de Guimerà, batlle			Pere Babot	
Domènec de Salars, jurat			Ramon de Barberà	
Guillem Martí, jurat			Domènec Bertran	

Guillem de Capdevila	x		Pere de Pinyana		
Bernat Cisteller			Ramon de Pinyana		
Guillem Cisteller			Ramon de la Riba		
Pere Golmés			Pere Ricart	x	
Bernat Guimerà	x		Bernat de Rius		
Esteve de Guimerà			Ramon de Rius		
Mateu de Guimerà			Minguet de Salars	xxx	
Ramon de Guimerà			Ramon Sió		
Guillem Janta	x		Jaume de Talavera		
Domènec Hianta	x		Guillem de Tàrrega		
Pere Hianta, major de dies	x		Domènec de la Torra		
Pere Martí, major de dies	x		Bernat de Vilalta		
Simó Martí			Arnau de Vilaseca	x	
Guillem Mateu			Ramon de Vilaseca		
Domènec de Pinyana	x				

Sarroca

1386	1432	1497	1386	1432	1497
Bernat Arenes, batlle			Antoni Jordà, àlies aragonès		
Bernat Guerau, jurat			Joan Loceana	x	x
Pere Cerlé, jurat			Guillem Luceana		
Montserrat Alegret			Andreu Mateu		
Pere d'Alfés	x		Domènec Pasqual	x	x
Bernat d'Arencís	x		Bernat Payró		
Domènec d'Arencís			Guillem Pedallaç, menor de dies		x
Guillem d'Arquals		x	Guillem Pedallaç		
Guillem Castelló			Arnau Puig-alt		
Pere Castelló			Domènec de Ramon		
Pere Centoll	x		Domènec de Ramon		
Joan Dolcet	x	xx	Ramon de Ramon		
Miquel Facna			Bernat de Refeyt		x
Joan Ferrandis			Bernat de Refeyt, major		
Arnau Ferrer	x	x	Pere de Refeyt		
Guillem Ferrer	x		Jaume Ricart		
Ramon Ferrer			Guillem Roig		
Guillem Freixenet		x	Ramon Roig		
Pere Galceran	x		Pere Serra	x	
Pere Gavet, major de dies	x		Bernat Solà		
Pere Gavet, menor de dies			Ramon Tolrà	x	
Salvador Joc			Domènec Vidal		

Llardecans

1386	1432	1497	1386	1432	1497
Bernat d'Ivars, batlle			Domènec de Guardiola		
Domènec d'Ivars, jurat			Bernat d'Ivars, menor	xx	xx
Joan Guimerà, jurat			Salvador d'Ivars	xx	x
Gili Àlvaro			Guillem Joan		
Pere Andreu			Arnau Mir	x	
Pere d'Arencís			Ramon Mir	x	
Tomàs d'Arencís	x		Domènec Miravalls		
Arnau Berenguer			Guillem Mirot	x	
Bartomeu Berenguer			Guillem Mirot		
Bernat Berenguer			Pere Mirot		
Bernat Berenguer, de la plaça			Guillem de la Mora		
Ramon Berenguer	x		Guillem Oró	x	x
Ramon Berenguer			Guillem Oró		
Pere Berenguera			Domènec Pegaroles		
Domènec Bonfill			Antoni Porta		
Joan de Borra			Bernat de Quadres	x	
Arnau Calbús, menor			Domènec de Riscle, major		
Berenguer Calbús	x		Domènec Riscle, fill de l'anterior		
Pere Calbús	x		Guillem Salvador		xx
Bernat Caxalós	x		Antoni de Sarró		
Pere Cosit			Pere de Sarró		
Pere Descamp			Domènec Toledo		
Pere Domènec			Ferrer de Toledo:		
Andreu de Figuerola			Montserrat de Toledo		
Arnau de Flix	x	x	Guillem Torà	x	
Guillem de Flix	x	x	Pere Vila	x	
Guillem Fraixenet	x				

Flix

1386	1432	1386	1432
Guillem Aguiló, batlle	x	Bernat Bonfill	
Joan Franc, jurat cristià		Pere del Bosc	
Domènec Sabater, jurat cristià		Guillem Brunet	
Jafer del Moro, jurat sarraí		Arnau Càrcia	xxxxxxxx
Famado de Biafia o Abiafia, jurat sarraí		Arnau de Fraga	
Francesc Aguilar		Domènec Franc	x
Francesc Andreu		Jaume Franch	x

Joan Franch, menor		Ferrayot de Bitana	
Perc Franch		Ceyt de Cabot	
Guillem Galceran		Azmet de Carem	
Pere Llorenç		Çalema de Carem	
Jaume Mora	xx	Celema de Caydell	
Pere Muntaguda		Çalema de Celvo	
Berenguer de Nalega		Juci del Frange	
Andreu de Nalexa o Naleja		Famado de Fraug	
Bernat de Naleja, fill d'Andreu		Çalema de Gaya	
Martí Pèriç		Ferraiot de Gaya	xxx
Domènec d'Orta	xx	Juci de Labib	
Pere d'Orta	x	Azmet de Libib	
Berenguer Sabater	x	Alí de Mora	
Ferrer Sabater	xx	Famado del Peix, menor, fill de Galip	
Pere Sabater	xx	Galip del Peix	
Ramon Solàs		Çaloma Ragell	
Ramon Soterrat		Abdella del Roig	
Berenguer Tarascó		Famado del Roig, major	
Domènec Tarascó		Famado del Roig, menor	
Jaume Tarascó		Ferraiot de Salema	
Famado d'Açmet		Brafim de Salvo	
Famado Babarro		Llop de Salvo	
Famado de Bellet		Ferraiot de Vealle	
Galip de Beafia		Ceyt de Vinatar	

La Palma

1386	1497	1386	1497
Arnau Siuraneta, batlle	xx	Bernat Gibert	
Ferrer Pasqual, jurat		Domènec Gibert	
Pere Siuraneta, jurat		Guillem Gibert	x
Nadal Berart		Guillem Gombau	xx
Andreu Bertran	x	Guillem Jacme	
Arnau Bertran		Domènec Gener	
Bertola Borrell		Pere Gravalosa, major	
Jaume Borrell		Pere de Gravalosa, menor	
Jaume Ferran		Guillem Jover	xx
Bernat de Fraga		Perc Jover, menor	xxx
Arnau Gibert, de la plaça		Tomàs Jover	x
Bernat Gibert		Pere Llorenç	

Bartomeu Lorés		Andreu Vallès	x
Berenguer Macip	x	Domènec Vallès	x
Bonanat Macip	x	Pere Vallès	
Pere Macip		Pere Vallès, menor	
Pere Miró		Pere Vallès, major	
Antoni Mora	x	Bernat Vidal	
Pere Mora	x	Pere Vidal	x
Bernat Sagarrés		Domènec Vilar	x
Pere Tarragó	xxxx	Antoni Vives	
Antoni Vall	x		

Les xifres d'aquesta anàlisi, limitada a sis poblacions, ens mostren clarament que els estudis demogràfics han de tenir en compte aspectes de la història local com ara l'endeutament senyorial, ja que la càrrega de censals i violaris feta pel senyor sobre els seus dominis tenia una repercussió molt negativa en la població, obligada a fer un esforç fiscal extraordinari per respondre al pagament de les pensions anuals i sotmesa a fortes pressions dels creditors. La pèrdua de població fou general a tots els llocs dels Santcliment, en alguns casos més de la meitat dels habitants, mentre que Flix, des que passà a ésser baronia de Barcelona, recuperà, a la fi del segle XV, la població que havia tingut els anys 1360-1365.